

Rapport – Deltagande i NKF-kongress i Helsingfors, Finland 21-23 oktober 2015: Monumental Treasures

Lotti Benjaminson, Studio Västsvensk Konservering –Västarvet

Resebidrag från Svenska ICOM gjorde det möjligt för mig att delta i NKFs kongress i Helsingfors. Kongressens tema och fokus var monumentala skatter.

Nordiska konservatorsförbundet –Finska sektionen, arrangerade kongressen, men även delegater och särskilt inbjudna talare från andra länder än de nordiska deltog. Totalt fanns 221 namn med på deltagarlistan, varav 16 utgjorde utomnordiska deltagare.

Arrangemanget var förlagt till Nationalmuseet inne i Helsingfors centrum, med gångavstånd till de flesta kulturbyggnader och museer i staden.

De tre kongressdagarna var väl arrangerade med lagom mycket föreläsningar för att som åhörare orka ta in allt. Dagarna var relativt väl sammanhållna och i stort sett tematiskt uppbyggda.

Onsdagsförmiddagen inleddes av den finska rådgivaren till ICCROM, Jukka Jokilehto, som talade om värdet av kulturarv och betydelsen av konservering. Han knöt väl ihop vad våra konferensdagar gick ut på. Karin Hermerén, Sverige, talade om konst som monumentalt skräp versus monumentala skatter i form av offentliga konst. Hon gav exempel på hur illa det kan gå med konst som inte får rätt värdering och förståelse. Ett stort problem är att konsten saknar lagskydd. Även Will Shank, Spanien, pratade om offentlig konst av Keith Harrings monumentala utomhusmålningar i Pisa och Paris.

Onsdagens eftermiddag gick i kyrkligt tecken och Tone Marie Olstad, Norge, Anna Henningsson, Sverige, Conny Hansen, Danmark samt Suvi Leukumaavaara, Finland, talade alla med kyrkan som tema. Tone från Norge berättade om konserveringsarbetet i en norsk stavkyrka, belägen långt från civilisationen. Om både problemen att återskapa något av upplevelsen av konsten o kyrkorummet och om de ekonomiska aspekterna på arbetet. Anna Henningsson berättade om den tekniska undersökningen och dokumentationen av en barock altarpupp i Gustav Vasa kyrka, Stockholm, inför sprängningar av tunnelarbeten. Conny Hansen visade arbetet av tre stora renässansepitafier i Helsingörs katedral. Under arbetet framkom det att objekten var i originalskick. Suvi Leukumaavaara från Finland berättade om kyrkogårdarna som ett osynligt kulturarv i Finland. De flesta finska gravvårdar riskerar att försvinna eftersom man i Finland inte har några lagar som skyddar dessa.

Kvällens bankett var förlagd på Hakasalmi Villa, tillhörande Helsingfors stadsmuseum, som är ett dans och musikmuseum. Delegaterna blev bjudna på champagne och smittor och kurs i finsk discodans, som blev en uppskattad social aktivitet.

Torsdagen ägnades till största delen med tema åt bevarande av arkitektur och fokus på interiörer. Före lunch redogjorde finska talare för arbeten. Både Mikko Härö och Elisa Heikkilä från Finland pratade om svårigheter kring monumentala byggnader och beslutsfattande samt om styrkor och brister kring det finska kulturarvet. Liisa Lindgren, Finland, har ansvar för restaureringen av den finska regeringsbyggnadens interiör och berättade om på vilken nivå man restaurerar och rekonstruerar möbler i parlamentet. Även redogjordes för presidentpalatsets renovering, Anne

Puonti, flyttning av historiska böcker på nationalbiblioteket, Marleena Vihakara, och bevarande av kolonner på nationalbiblioteket, Katja Luoma, alltsammans beläget i Helsingfors.

Efter lunch presenterade Fernando Caceres Jara (nu boende i Sverige) arbetet med restaureringen av den kända herrklubben "The reform club" i "Pall Mall", London. Lisa Nilsen presenterade sitt och Catharina Nordenstedts projekt att utforma riktlinjer i städ- och housekeepingfrågor på beställning av Statens fastighetsverk.

Under eftermiddagen gjordes studiebesök med möjlighet till ett besök av sex olika alternativ. Tyvärr var grupperna för mitt första- och andrahandsalternativ fulla. Jag hade helst gjort ett besök på Paimio Sanatorium (Alvar Aalto var arkitekt) och då inte heller mitt andrahandsval, presidentpalatset, blev möjligt att besöka gjorde jag en egen stadsvandring i Helsingfors istället.

Fredagen började med föreläsningar med arkeologiskt tema. Först om enorma metallskatter från 600-talet utgrävda utanför Birmingham, av Pieta Graves och Chris Fern, England. Därefter ett finskt projekt med arkeologiska utmaningar i Jordanien av Christina Danielli och Susanna Eklund. Emma Hocker presenterade hennes och Malin Sahlstedts konserveringsforskning av Regalskeppet Wasa.

Resten av fredagen var uppblandad med diverse olika riktade innehåll, men inte desto mindre intressanta. Hilkka Hiiop och Helen Volber från Estland presenterade sitt arbete med att flytta fresker i syfte att bevara dem till framtiden. Nina Robbins redogjorde för ett värderingssystem för att skydda en större väggmålning, konservering och flytt.

Efter lunch berättade Margaretha Bergstrand och Kathrin Hinrichs Degerblad om Riksantikvarieämbetets undersökning av lämpligheten att använda flamskyddsmedel till ersättningen av den stora textilprydnaden i FN:s högkvarter i New York, där Sverige tagit ett konstnärligt ansvar för pryndandet av ett styrelserum. RAÄ vill inte rekommendera flamskyddande medel på konstnärliga utsmyckningar i framtiden. Giulia Chiostrini, USA, redogjorde för arbetet med konservering av ett stort kinesiskt broderi med bemålade partier från 1600-talet som hon deltagit i. Broderiet ingår i en samling tillhörande Metropolitan Museum of Art i NY.

Douwte van der Meulen, Norge, är lärare på konservatorsskolan i Oslo och har engagerat sig i internationell sommarskola för konservatorsstudenter i Fredrikshald. Hon redogjorde över projektet och lokaliteterna i en 1800-tals teater där man arbetar praktiskt med konservering av teaterkulisserna.

Laura Kauppinen och Heikki Häyhä, Finland, berättade om arbetet med att restaurera fem cirkushästar i glasfiber som är mycket populära offentliga skulpturer. Hästarna har älskats sönder av tre generationer barn som gärna ridit på dem sedan 1970-talet. I förberedelsearbetet och i restaureringen deltog skolbarn och allmänheten som visade ett stort intresse för att återbörda skulpturerna på sin plats.

Konferensen avslutades av Sarah Staniforth, Storbritannien, president för IIC samt anställd av National Trust sedan 1985. Hennes framförande handlade om "Den andliga platsen" –vikten att ge de historiska miljöerna en riktig värdebeskrivning för att skapa en gyllene tråd genom hela verksamheten. Sådana "triviala" uttryck som loggor och reklamtryck är mycket viktiga för att sätta rätt ord och ge karaktär och förståelse åt miljön samt sälja in dem till besökaren.

De flesta föreläsningar höll en mycket hög kvalitet och variationen var stor på objektsbeskrivningarna, även om inte alla handlade om monumentala skatter.

Mitt eget deltagande gick till viss del ut på att få presentera det stora arbete jag varit ansvarig för under våren 2015 "Restauration of a monumental tapestry in Gothengurg Concert hall", genom en poster. Det gavs möjlighet till kontakter och samtal med intresserade kollegor. Den film som Västarvet producerat i samband med restaureringen av bildvävnaden fick ett fint gensvar och blev mycket uppmärksammad.

Lotti Benjaminson, textilkonservator, Studio Västsvensk Konservering -Västarvet